

Znanstvena radionica Od nepoznatosti do vidljivosti: Hrvatska emigracija (1945. – 1990.) u zbiricama kulturno-baštinskih i znanstvenih ustanova, Hrvatski institut za povijest – Hrvatski državni arhiv – Nacionalna i sveučilišna knjižnica.

Zagreb, 5. svibnja 2017.

U Hrvatskom institutu za povijest, u sklopu provedbe projekta COURAGE, u organizaciji Hrvatskog instituta za povijest, Hrvatskog državnog arhiva i Nacionalne i sveučilišne knjižnice 5. svibnja 2017. održana je znanstvena radionica posvećena povijesnim izvorima o hrvatskoj emigraciji. Glavni cilj radionice bio je upoznati znanstvenu zajednicu i širu zainteresiranu javnost s dostupnim gradivom emigrantske provenijencije u hrvatskim kulturno-baštinskim i znanstvenim ustanovama, podizanje svijesti o tako važnoj i neistraženoj baštini te poticanje zanimanja istraživača za tu problematiku.

Projekt COURAGE (Cultural Opposition – Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries) trogodišnji je (2016.–2019.) međunarodni istraživački projekt kojeg financira Europska unija u okviru programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020, u kojem sudjeluje dvanaest institucija iz deset europskih zemalja. Koordinator projekta je Istraživački centar humanističkih znanosti Mađarske akademije znanosti, a hrvatski partner je Hrvatski institut za povijest. Projekt se bavi istraživanjem nasljeđa kulturne opozicije u bivšim socijalističkim državama srednje, istočne i jugoistočne Europe nakon Drugog svjetskog rata, prvenstveno otkrivanjem i usporedbom zbirke, koje svjedoče o djelovanju kulturne opozicije, a pojam zbirke obuhvaća grupu predmeta ili dokumenata, privatnih ili javnih, u fizičkom ili u digitalnom obliku, čiji se sadržaj može identificirati kao relevantan za različite aspekte neslaganja s komunističkim režimima (politika, kultura, prakse, ideologije, svjetonazori). Cilj je projekta povećati dostupnost, tj. društvenu relevantnost i utjecaj takvih zbirki, što se planira postići njihovim umrežavanjem na europskoj razini putem digitalnog registra koji će biti polazište budućih historiografskih i socioloških istraživanja, ali i baza za pripremu digitalnih sadržaja za nastavne svrhe, objavu literature, organizaciju putujućih izložbi i drugih aktivnosti.

Pozdravnu riječ u ime Instituta održao je Mario Jareb, voditelj Odjela za suvremenu povijest i član Upravnog vijeća Hrvatskog instituta za povijest, a nakon njega je Teodora Shek Brnardić, nacionalna koordinatorica projekta COURAGE, predstavila osnovne ciljeve i dosadašnje rezultate COURAGE projekta.

Plenarno izlaganje pod naslovom *Važnost istraživanja političke emigracije za hrvatsku povijest druge polovice 20. stoljeća* održao je Ivo Banac s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a glavni dio radionice bio je posvećen predstavljanju

povijesnih izvora za proučavanje hrvatske emigracije koji se čuvaju u hrvatskih kulturnim ustanovama. Vlatka Lemić iz Hrvatskog državnog arhiva predstavila je tematski vodič o iseljeništvu kroz fondove i zbirke HDA, Željka Lovrenčić iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu govorila je o povijesti i važnosti Zbirke inozemne Croatice NSK, a Martina Jurčić, knjižničarka knjižnice Hrvatskog instituta za povijest govorila je o zbirci knjiga hrvatsko-američkog povjesničara Jere Jareba koja se tu čuva. Dijana Sabolović-Krajina iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ u Koprivnici predstavila je njihovu Zbirku Fištrović, a kustosica Memorijalne zbirke Jozo Kljaković Željka Zdelar održala je izlaganje pod nazivom *Umjetnički doprinos Joze Kljakovića u emigraciji – Rim i Buenos Aires*. Posljednje izlaganje održala je Koraljka Kos Jurčec, kustosica Galerije Klovićevi dvori, a bilo je posvećeno temi *Izabrana djela akademskog slikara Josipa Crnoborija nastala u emigraciji u kontekstu Zbirke umjetničkih djela akademskog slikara Josipa Crnoborija darovane Gradu Zagrebu*.

Radionica je završila otvorenom raspravom sudionika i posjetitelja, koju su moderirali Stipe Kljaić i Josip Mihaljević s Hrvatskog instituta za povijest, također aktivni sudionici COURAGE projekta. Kroz raspravu je istaknuta važnost emigrantskoga gradiva i djelovanja baštinskih ustanova u kojima se ona čuva te je zaključeno da ova radionica pruža vrijedan doprinos povećanju vidljivosti i očuvanju te povijesne i kulturne baštine.

Vlatka Lemić